

## På landet er der ofte for mange gudstjenester, ikke for få

I store bysogne med to eller flere præster er man privilegeret. Her kan højmessen gennemføres søndag efter søndag uden huller i rækken og så godt som altid på det faste tidspunkt.

En regelmæssig højmesseliste er en god ting, for hermed signalerer kirken, at kirkeårets gudstjenester er en sammenhængende fortælling, som menigheden skal have lejlighed til at høre et nyt kapitel af søndag efter søndag.

På landet, hvor én præst skal betjene to eller flere sognekirker, er situationen en anden. Af gode grunde kan der ikke være højmesse på samme tid i hver enkelt af pastoratets kirker.

I tilgift til denne begrænsning kommer så den udfordring, at præsten en gang imellem har ferie eller anden tjenestefrihed. Når sognepræsten har fri, kan der sjældent skaffes vikarbetjening til mere end en enkelt gudstjeneste i pastoratet.

Det korte af det lange er, at gudstjenestelisten for et sådant pastorat bliver mere eller mindre hullet og uregelmæssig. Snart er der to gudstjenester, snart kun én. I stedet for at afspejle, hvad pastoratets menighed har behov for, kommer gudstjenestelisten til at afspejle, hvor mange gudstjenester der kan skaffes præst til at gennemføre.

Jeg synes, at et ujævnt gudstjenesteudbud signalerer forlegenhed fra kirkens side. Enten er de kirkelige beslutningstagere i vildrede med, hvad der egentlig er behov for, eller også mangler der kirkeligt personale til at gennemføre alle de gudstjenester, der skønnes at være behov for.

### En lov fra 1600-tallet

Regelgrundlaget for folkekirkens faste gudstjenester er beskrevet i Danske Lov af 1683. Denne lov stammer fra en tid, hvor det at tilhøre et bestemt sogn i den grad var definerende for kirkelivet.

Sognets almue var henvist til at benytte sognets kirke, og sognets præst havde almindeligvis kun det samme sogn at tage vare på. I enkelte tilfælde måske tillige et annekssogn, men så heller ikke mere.

Det fremgår af Danske Lov, at der på gudstjenestepåligende dage skal holdes gudstjeneste i sognets kirke. Meningen er tydeligvis, at alle folk i sognet skal kunne komme til gudstjeneste i sognets kirke på enhver søn- og helligdag.

Danske Lov står i princippet stadig ved magt, men den overtrumfes af, at der senere ved kongelige resolutioner er givet biskopperne vidtgående beføjelser til at dispensere fra Danske Lovs bestemmelser om gudstjenesters afholdelse i landets kirker.

Dispensationer kan givetvis meddeles fra sag til sag efter biskoppens konkrete vurdering, men biskoppens dispensionspraksis får karakter af retsforskrift, i samme øjeblik biskoppen udsender et gudstjenestecirkulære til stiftets menighedsråd og præster, hvori man fra bispeembedets side anviser, hvordan gudstjenestebetjeningen skal være i de forskellige typer pastorater.

### **En enkelt gudstjeneste kan dække menighedens behov**

De gudstjenestecirkulærer, jeg har stiftet bekendtskab med, afspejler forskellige biskoppers forlegenhed ved, at der i flere-sognes pastorater sjældent kan gennemføres en gudstjenestedækning som beskrevet i Danske Lov.

For dog at komme Danske Lov lidt i møde foreskriver biskopperne, at sognepræster i den nævnte type pastorater ikke kan nøjes med en enkelt gudstjeneste på søn- og helligdage, men må gøre tjeneste i to kirker.

Efter min opfattelse er tiden løbet fra Danske Lovs bestemmelser om gudstjenesters afholdelse. Man burde i flere-sognes pastorater have ubetinget ret til at samle kræfterne om at holde én fælles gudstjeneste i pastoratet, frem for at kræfterne skal spredes på to.

Folks grundlæggende gudstjenestebehov er jo ret beset imødekommet, blot alle i området har passende mulighed for at komme i kirke om søndagen, om ikke det ene sted så det andet.

Det er simpel logik, at når flere sogne har fælles præst, så bør de pågældende sogne kunne samles til fælles gudstjeneste, frem for at der skal holdes særgudstjenester for de enkelte sogne.

Jeg mener, at det bør være provsten, der i samråd med repræsentanter for provstiets menighedsråd fastlægger den faste gudstjenestebetjening i de enkelte pastorater. Provsten kender de lokale forhold og skal også tage vare på at sikre den nødvendige vikardækning under ferier og anden tjenestefrihed.

For at undgå misforståelse skal jeg understrege, at det er den *pligtige* minimumsbetjening, jeg taler om. Intet er til hinder for, at man lokalt kan holde alle de ekstra gudstjenester, der af forskellige grunde måtte være ønsket om, og som man personalemæssigt har kræfter til at gennemføre.